



RAPPORT 324

Archeologienota Vreren, Achter de Kerk - Verkavelingsproject 'Holle Weg'

ARON bvba
Archeologisch Projectbureau

Hanne De Langhe, Sebastiaan Augustin en Elke Wesemael
November 2016



Deel 3: Programma van Maatregelen

1 Gemotiveerd advies

1.1 Volledigheid van het uitgevoerde onderzoek

Tot op heden werden een bureauonderzoek (2016H125), landschappelijk bodemonderzoek (2016H13) en een proefputten/proefsleufonderzoek (2016H87).

Het bureauonderzoek wees op de potentiële aanwezigheid van een waardevol bodemarchief dat zou kunnen leiden tot kenniswinst.

Het landschappelijk bodemonderzoek werd vervolgens uitgevoerd gezien verstoringen op het terrein aanwezig waren en de bodemopbouw via de cartografische bronnen onvoldoende gekend was. Via landschappelijk bodemonderzoek konden verstoringen beter in kaart gebracht worden en kon de dikte van het colluvium bepaald worden. Op basis van de resultaten van het onderzoek kon de aanwezigheid van een waardevol archeologisch bodemarchief niet uitgesloten worden.

Een proefsleuven/proefputtenonderzoek werd dan ook uitgevoerd om de bodemopbouw, aanwezige verstoringen en de archeologische potentie van het terrein te evalueren. De ligging van proefputten en de proefsleuf kon mede bepaald worden a.h.v. de resultaten van het landschappelijk bodemonderzoek. Op basis van het proefsleuven/proefputtenonderzoek kon een gemotiveerd advies gegeven worden aangaande het al dan niet uitvoeren van verder archeologisch onderzoek.

1.2 Duiding en waardering van archeologie in het projectgebied

Hoewel het voorliggend bureauonderzoek duidelijk maakte dat het terrein over een matig tot hoog archeologisch potentieel beschikte, vnl. voor vondsten uit de Nieuwe en Nieuwste Tijd, heeft het proefputten/proefsleuvenonderzoek geen archeologische sporen en archeologische vondsten opgeleverd (zie Deel 2: Verslag van resultaten, hoofdstuk 2). Daardoor kon geen archeologische site op het terrein geattesteerd worden en schatten wij de kans op de aanwezigheid van een waardevol archeologisch bodemarchief in als laag, doch niet onbestaande.

1.3 Impact van de geplande bodemingrepen

Op basis van de omschrijving van de geplande bodemingrepen in *deel 2: Verslag van de resultaten, 1. Beschrijvend gedeelte*, kan de impact van deze bodemingrepen op het mogelijk aanwezige archeologisch erfgoed bepaald worden.

In het noorden van het terrein bleken op basis van het proefputten- en proefsleuvenonderzoek verstoringen aanwezig tot op een diepte van 100 tot 170 cm onder het maaiveld. In het zuiden en het oosten dekte een pakket colluvium het aanwezige bodemarchief af tot op een diepte van 80, respectievelijk 120 cm onder het maaiveld. De diepte van de bodemingrepen voor de bouw van de huizen gaat tot op 60, respectievelijk 100 cm onder het maaiveld, waardoor eventueel aanwezige archeologische resten niet vergraven worden. Enkel zeer plaatselijk zouden archeologische resten vergraven kunnen worden op plaatsen waar de aansluiting met de reeds aangelegde riolering gemaakt wordt (1,5 – 3 m onder het maaiveld), maar deze bodemingrepen zijn zeer beperkt in oppervlakte vermits de riolering ter hoogte van de weg al aanwezig is. Andere bodemingrepen vinden slechts plaats tot op een diepte van maximaal 80 cm onder het maaiveld (elektriciteitsleidingen, plantputten), voor de verhardingen en groenaanleg worden bodemingrepen voorzien tot slechts 30 à 35 cm onder het maaiveld. Deze bodemingrepen zullen bijgevolg de moederbodem niet verstoren.

1.4 Conclusie

Uit bovenstaande bevindingen blijkt dat het terrein in grote mate verstoord was in het noorden. In het zuiden, waar het oorspronkelijk bodemprofiel wel bewaard was, blijkt het pakket colluvium dik genoeg om eventueel bewaarde archeologische resten af te dekken. Bovendien werden tijdens het proefputten-en-proefsleuvenonderzoek geen archeologische bodemsporen en / of vondsten aangetroffen waardoor het archeologisch potentieel als laag ingeschat wordt en het potentieel op kenniswinst minimaal is.

Verder archeologisch onderzoek wordt dan ook niet geadviseerd.

BIBLIOGRAFIE

CGP: Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren, versie 1.0.

BAEYENS & DUDAL (1957) Bodemkaart van België. Verklarende tekst bij het kaartblad Tongeren 107W.

BRULET R. (red.) (2008), Les Romains en Wallonie, Bruxelles.

DAENEN P. (1986), Nerem. Mijn dorp, mijn Vaderland, Nerem.

DENIS P. (2008) *Geologie van Limburg*, Tongeren, p 33.

LEUS B. & S. VANDEWAL (2005), 1000 jaar Vreren, Tongeren.

MOURLON M. (1908), Découverte d'ossements de Mammouth dans le limon de Freeren, près de Tongres, in Bulletin de la Société belge de Géologie, de Paléontologie et d'Hydrologie , 22, 5-9.

PAUWELS D. (2016) Vreren – Achter de Kerk 5 – Kruiswinningstraat. Een archeologisch bureauonderzoek in het kader van de verkaveling van de hoeve Kruiswinning en omgeving, Tongeren.

SCHLUSMANS F. met medewerking van **VANTHILLO C.** (1990), *Inventaris van het cultuurbezit in België, Architectuur, Provincie Limburg, Arrondissement Tongeren, Kantons Riemst - Tongeren*, Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen 14N1, Brussel - Turnhout.

SEVENANT M., MENSCHAERT J., COUVREUR M., RONSE A., HEYN M., JANSSEN J., ANTROP M., GEYPENS M., HERMY M. & DE BLUST G. (2002), Ecodistricten: Ruimtelijke eenheden voor gebiedsgericht milieubeleid in Vlaanderen, I-III. Studieopdracht in het kader van actie 134 van het Vlaams Milieubeleidsplan 1997-2001. In opdracht van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Administratie Milieu, Natuur, Land- en Waterbeheer.

TOL A.J., VERHAGEN J.W.H.P. & VERBRUGGEN M. (2012) *Leidraad inventariserend veldonderzoek. Deel: karterend booronderzoek versie 2.0.*

VANDEBROUCK J. & S. VANDEWAL (2004), Inventaris roerend patrimonium Sint-Medarduskerk Vreren, Tongeren.

VAN RANST E. EN SYS C. (2000) Eenduidige Legende Voor De Digitale Bodemkaart Van Vlaanderen (Schaal 1:20 000), Gent.

VERHAGEN, J.W.H.P., RENSINK E. & CROMBÉ PH. (2011) Optimale strategieën voor het opsporen van Steentijdvindplaatsen met behulp van booronderzoek. Een statistisch perspectief (*Rapportage Archeologische Monumentenzorg 197*).

VERSTRAELEN A. (2000), Toelichting bij de Quartairgeologische kaart, Kaartblad 34: Tongeren, Leuven.

WILL J. (1970a), De kapel van Sint-Nicolaas te Nerem, in: Limburg, XLIX, 202-204.

WILL J. (1970b), De parochie Nerem, in: Limburg, XLIX, 297-300.

Websites:

AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2016:

Vreren, Inventaris Onroerend Erfgoed [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/120846> (geraadpleegd op 2 november 2016).

<https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/37597>

Thesaurus, Inventaris Onroerend Erfgoed [online], <https://inventaris.onroenderfgoed.be/thesaurus>

<http://codex.vlaanderen.be/Zoeken/Document.aspx?DID=1024695¶m=inhoud&ref=search>

https://www.onroenderfgoed.be/assets/files/content/images/Code_van_Goede_Praktijk.pdf

<http://codex.vlaanderen.be/Zoeken/Document.aspx?DID=1023317¶m=inhoud&ref=search>

https://www.onroenderfgoed.be/assets/files/news/downloads/stroomschema_stedenbouwkundig-verkaveling_v7.pdf

https://www.onroenderfgoed.be/assets/files/projects/downloads/Begrippenlijst_feb2013.pdf

<http://cai.onroenderfgoed.be/>

<https://geo.onroenderfgoed.be>

<http://mars.naturalsciences.be/geology/conabus-collection-natural-building-stones-1/conabus-buildings/t>

www.geopunt.be

www.cartesius.be

www.dov.vlaanderen.be

